

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

A salgótarjáni aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy első kántori állásra. Pályázótól megkivánthatik, hogy három elismert ortodox rabbittól képesítés-sel bíró שוחט ובודק מומחה יריש כרובים elsőrangú, kellemes hangú בעל חמלה és kiváló קורא legyen. Pályázati kérvényben feltüntetendők: kor, képesítés és eddigi működés. Javadalmazás megegyezés szerint, fél sechita, természetbeni lakás és a szokásos mellékjövödelmek. *Próbaleadásra kizárólag a meghívottakat bocsátjuk és utiköltségét is csak azoknak térítjük meg.* Az állás azonnal betöltendő.

Salgótarján, 1929. október 28.

Az Aut. Orth. Izr. Hitközség
Elöljárósága.

Az újpesti orth. izr. hitközség pályázatot hirdet a megüresedett metszői állásra. Fizetés megegyezés szerint. Pályázhatnak oly kiváló előmádkozók, kik 3 elismert rabbitekintélytől *kabóló*-val bírnak. A pályázatok igazolványokkal felszerelve, élekor és családtag-szám megjelölésével f. évi november hó 1 ig beküldendők. Próbaleadásra csak a meghívottak bocsátatnak, kiknek utiköltsége megtérítetik.

Wollner Samu
hitk. elnök.

Használja Ön is a

Barbol borotválóport

mely a legjobban bevált. — Háromféle erősségben kapható, az arcból érzékenységére szerint.

GERŐ ÉS TÁRSA, BPEST,
Király-u. 24. — Tel. A. 118-92.

FIATAL fiu elmenne tanulónak könnyű szakmára, szombattartó helyre: Cim: Budapest, Király-utca 31. II. em. 42. Lichtmann Sándor.

FIATAL nős, tekintélyes kabólókkal, *ajfesz sajchet-előimádkozó* állást keres. „Hü törekvő” jellegére.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip ucca 10. — Jelleges levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57./b. — Telefon cégneküli levelezés)

PRIVÁTSÁDCHEN közvetít a legjobb orth. zsidó körökben. Szíves értesítések kéretnek »Privátsádchen« alatt a kiadóba.

LÖWINGER Sámuel, Kaba. Házasságközvetítő. Megbízásokat elfogad.

VALLÁSOS, előkelő, fess, özvegyember, 54 éves, kinek a fővárosban jó menetű gyára van, nőül venne hozzáálló asszonyt, vagy idősebb leányt, megfelelő vagyonnal. Ajánlatok »Jó férj« jellegre a kiadóba kéretnek.

VALLÁSOS bócher keresek, aki gemóre-tajszefeszt, risajnim-veácharajnimt perfekt tanít. Ajánlatok az igények megjelölésével küldendők. Cim a kiadóhivatalban.

NYOMDÁSSEGÉD állandó állást nyerhet az Ábrahám-nyomdában, Kecskemét. Héberül is tudó előnyben.

ORTH. LEANY, aki főzésben jártas s a német nyelvet is bírja, 2 gyermek mellé kerestetik. Kóth Mózes, Szombathely.

SZOMBATTARTÁSSAL fizető tanulóanyagok felvételnek. Mlle Irén női divatszalon. Akácfa-u. 57.

NYOMDÁSZINASNAK szombattartó, polgárit végzett fiu, azonnalra felvétetik. Eckstein Nándor, Karpfenstein-u. 10.

MEGBIZHATÓ zsidóleány, ki németül tud és háztartásban is segítkezik, gyermek mellé felvétetik. — Glatter Arnold, Miskolc, Vay-ut 16.

SZOMBATTARTÓ tanulóanyagok női szabósághoz felvétetek. Neumann, Király-u. 15., III. 5.

KITÜNŐ orth. kóser házikoszt, áttazóknak éjjeli szállás, magánosoknak teljes ellátás, mérsékelt árban. Blau, Dob-u. 32., II. 2.

TIZ szorgalmas, egyedül is tanulni tudó, vallásos bócher, teljes élelmézést és lakást kaphat, dunánutuli orth. rabbi jesivájában. Cim válaszlappal a kiadóban.

KERESÜNK vallásos bóchert a délutáni órákra חושב ריש"י oktatásra megfelelő ellátással és díjazással. Rubinstein Sándor, Törökszentmiklós.

JÓ MEGJELENÉSÜ talmudista, ki elemi, héber és chümis-rásit tanít, szerény fizetésért állást keres. Cim a kiadóban.

HÁZITANITÓ ajánlkozik középiskolák előkészítésére, gemóre tanításra, orth. ellátás és szerény díjazás mellett. »Tanult« jellegre.

IRODAI MUNKÁLATOK minden ágban jártas, hosszú gyakorlattal bíró, árva leány szombattartó állást keres. »Esetleg vidékre is megyek« jellegre a lap kiadóhivatalához.

ÜZLETBEN is segédkező, fiatal leány, egy éves irodai gyakorlattal, szombattartó állást keres. — Köhn Margit, Rombach-u. 13. II. 5.

JÓ IRASU, üzletben jártas, orth. árva urilány állást vállalna. Mint családtag, tekintsék. Jellegre: »Messiás«.

JÓ BIZONYITVÁNYOKKAL rendelkező, jobb családból való, szerény igényű fiatalember, volt talmudista, aki utóbbi időben, mint házitánító működött, egyben üzletben is segített, állást keres. »Szorgalmas és megbízható« jellegre a kiadóba.

JÓ MEGJELENÉSÜ, jobb családból való, szerény igényű, szorgalmas fiatalember, volt talmudista, aki rőfös-, divatár- és cipőszakmában jártas, állást keres. Előbbi működéséről jó bizonyítványokkal rendelkezik. Esetleg más szakmában is. »Megbízható 22« jellegre a kiadóba.

JÓBB házból való, szorgalmas és ügyes fiu ajánlkozik szombattartó vas-, vagy fűszerüzletbe, tanoncnak, teljes ellátással. Cim »Szorgalmas« jellegre.

MELÁMED-ÁLLÁST vállalna megfelelő fizetéssel, 10–15 gyerekhez, 19 éves bócher, ki jó kszá-vokkal rendelkezik. Chümis-rásit, esetleg gemoret is tanít. Ajánlatot »Tiszteletes bócher« jellegre kér.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron Schreiber Jakab villanyerőre berendezett sírkőüzemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI. Próféta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ל'פ'י

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Frankl Adolf a Felsőházban

Az Orthodox Központi Bizottság egyhangú jelölése —

Mindenkiben emlékezetes lesz a magyar orthodoxia legfőbb képviselői szervének, a Központi Bizottságnak e hét szerdáján tartott ülése. A bizottság minden világi és minden rabbija a magyar orthodoxia egyik értékét képviseli és így véleménynyilvánítását teljes joggal az egész orthodoxia megnyilatkozásának kell tekintenünk, különösen ha a testület manifesztációja egyhangú módon jut kifejezésre. Ez történt az emlékezetes szerdai tanácskozásnál, amikor az orthodoxia felsőházi képviselőinek ügye került szónyegre.

Amint ez az ország orthodoxiájának hangulata után itélve előre látható volt, a Központi Bizottság lelkesedéssel és szeretettel a Központi Iroda elnökében Frankl Adolfban látja azt a férfit, aki Reich Koppel főrabbi ויקיל halála után méltóan képviselheti a magyar törvényhozás felső tagozatában az orthodoxiát. A jelen helyzet körülményeinek bölcs mérlegeléséből fakadt ez az elhatározás, amelynek létrejötténél sokféle szempontot kellett tekintetbe venni. Mint a Zsidó Ujság múlt számában, az országos neológ iroda elnökének báró Kohner Adolfnak erre vonatkozó véleményadásával kapcsolatban írta, a kérdés eldöntésénél rendkívüli mértékben szükséges okosság és tapintat. Utóvégre itt arról van szó, hogy a magyar orthodoxia felvesse önmagában a kérdést, a mely egykor Jesájó próféta elhivatásánál hangzott: *esz mi eslách ümi jéléch lónü* — kit küldjek s ki indul el értünk. A kérdés két fordulatából láthatjuk a probléma megoldásának nehézségeit. Nem csak arról van szó, hogy „kit küldjünk”, hanem az is fontos: „ki menjen értünk”; nemcsak azt kell tekintetbe vennünk: ki

méltó a megválasztásra, hanem azt is, ki tud az orthodoxiának és az általa képviselt szent ügynek legjobban használni. Ha volt valaha eset, amikor az angol költő szava szerint „the right man on the right place — a kellő férfit a kellő helyre kell állítani”, ugy ez a szabály különösen szemmel tartandó akkor, amikor az orthodoxia képv. elti magát a törvény által előírt módon az ország nagyjainak gyűléseztében.

És ha csak arról lett volna szó „esz mi eslách”, ki méltó az orthodoxia képviselőre, akkor nehézz lett volna a választás. Mert — hála a jó Ég kegyelmének — a magyarországi orthodoxia élén oly kiváló rabbik áll, hogy valóban nehéz lenne köréből egyet kiválasztani, amikor annyi az érdemes, akiről elmondható a *Mislé* szavaival: „choziszó is móhir bim-láchtaj — nézd a munkájában kiváló, *lifné melochim jisjácsov* — királyok előtt megállhat”. Am. mivel arról is szó van Jesájónál: *ümi jéléch lónü*, ki fog menni érdeklünkben, — a választás könnyű volt. Könnyű volt azért, mert a jelenlegi viszonyokból kifolyólag a bizalom csak Frankl Adolf személyében koncentrálódhatott.

És megismétlődött a talmud elbeszélése: összegyűlekeztek a tudósok Javne csarnokában és felhangzott az égi visszhang: „van közöttetek oly férfi, aki méltó a *sechinó*, az i-teni glória kegyelmére” — és akkor az összesek ránéztek Semüel Hakótajnra a szerényen visszahuzódó kiváló emberre. A magyar orthodox Javne csarnokában egybegyűlekezett bölcsek sem voltak kétségben a felett, hogy az i-teni akarat kit jelöl ki a hivatott férfúnak. Igen, Frankl Adolf jelölésénél az ország rabbikus tekintélyei irányítólag működtek közre.

És ez oly erkölcsileg felemelő momentum, amelyet nem lehet em-littelenül hagyni. A törvény előírása szerint rabbinak kell betölteni a felsőházi képviselőt és a gyűlésen jelenlevő rabbinikus kapacitások nem féltek a rabbikar tekintélyét, mert tudják, hogy ez a tekintély csak emelkedik, ha a Tóra tisztelet, a *kevajd hátajró* szelleme győzedelmeskedik. Frankl Adolf polgári foglalkozása mellett a szent Tan buvázkodásának szentelte napjait és így ugyanazt tette élete tartalmának és céljának mint az orthodoxia rabbijai. És így győzött a rabbinizmus a leg-nemesebb értelemben, akkor is, amikor az összegyűlt gaonjaink véleménye szerint nem az eddig működött rabbik között kell választani a vezért, hanem a mostan megválasztandót kell jelölni.

A próféta tudatára jutva az ő elhivatottságának, kijelentette: *hineni selochéni*, „ime itt vagyok, küldj engem”. Ez nem a büszkeség szava, hanem a kötelességvállalás fogadalma. R. Avrohom Frankl is érezni fogja, hogy az orthodoxia egyöntetű állásfoglalásával szemben nincs más tenni-valója, mint: vállalni a szolgálatot. „*Hineni*”, itt vagyok, mondta Avrohom ósatyánk, akinek nevét országos elnökünk is viseli, amidőn áldozatkészségéről kellett tanuskodnia. És e szóban a régi magyarázat azt a készséget találja kifejezve: „*hineni likhünó*, *hineni lemálchüsz* — vállalom a papságot s vállalom a kormányzás díszét.”

Frankl Adolf be fog vonulni a törvényhozó testületbe és minden orthodox érezni fogja, hogy abból a diszából, amelyet ő juttatott immár évtizedeken át a hazai orthodoxiának, az orthodoxia valamit visszaszámzatott reá sok-sok boldog esztendőre.

A Központi Bizottság ülése

Mint lapunk mult heti számában jeleztük, a Központi Iroda f. hó 6-ára, szerdára egybehívta a Központi Bizottságot. Kellemes meglepetést keltett a nemrég nagybeteg váci gaon megjelenése, kit meleg ovációban részesítettek. Megjelentek még a mádi, debreceni, kisvárdai, büdszentmihályi, nyirbátori, csornai és földesi főrabbi; továbbá a köv. világi tagok: óbudai Freudiger Ábrahám, óbudai Freudiger Lipót, Korein Dezső (Budapest), Bernfeld Sámuel (Debrecen), Steiner Vilmos (Pápa), Schwarz Izidor (Győr), Lifschütz Adolf (S. A. Ujhely), Weisz Gáspár (Tiszafüred).

Elnöki megnyitó

Frankl Adolf elnök délelőtt 10 óra körül nyitja meg az ülést, üdvözlő a megjelenteket. Előadó Hartstein Lajos ügyvezető alelnök, a jegyzőkönyvet dr. Reiner Imre vezeti.

Kegyeletes megemlékezések

Elnök bevezetőben megrendült szavakban emlékezett meg Reich Koppel budapesti főrabbi, felsőházi tag, az Orth. Közp. Rabbibizottság legidősebb tagjának elhunytáról. Markánsan vázolta az 5 kiváló kvalitásait, nagyszerű érdemeit és azt a nagy veszteséget, amely halálával nemcsak azt a szűkebb testületet, hanem az egész orthodox zsidóságot érte. — Megemlékezett még Hartstein Mayer (S. A. Ujhely) központi bizottsági tag korai elhunytáról is; kiemelve kitűnő képességeit és érdemeit, melyek őt ennek az illusztris testületnek egyik díszévé avatták.

A Kormányzó köszönete

A napirend első tárgya a Kormányzó ismeretes leirata volt, amelyben Vértessy kabinetirodái főnök Frankl Adolf elnököt felkérte, hogy köszönetét tolmácsolja az orthodox zsidóságnak, azért az együttérzésért és részvétért, amelyet fia balesete és súlyos betegsége alkalmából tanúsított.

Kituno minőségű

Hutter

שרשרת szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajipar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. — Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

tak. A bizottság a legmagasabb leiratot hódolattal és köszönettel vette tudomásul. Határozatba ment, hogy a Központi Iroda erről valamennyi orthodox hitközséget külön leiratban értesítsen.

A neológ Iroda levele

Ezután felolvastatott báró Kohner Adolfnak, az Országos Iroda elnökének — lapunk más helyén ismertetett — Frankl Adolf elnökhöz intézett levele, amelyben ismételtlen leszögezi a kongresszusi zsidóság hivatalos áll-

Jelölés a felsőházi tagságra

Szünet után Frankl Adolf távollétében Hartstein Lajos ügyv. alelnök vezette a tanácskozást. Ennek kimagasló pontja az orth. zsidóság rövidesen betöltésre váró felsőházi képviselőinek kérdése volt, mely kérdés részletes és beható tárgyalás alá került. A bizottság örömmel vette tudomásul az alelnök referátumából, hogy nemcsak az országban nyilvánul meg egységesen az orthodoxia közvéleményének hangulata amellet a — Zsidó Ujságban felvetett — megoldás mellett, hogy Frankl elnököt rabbivá kell választani és így

az orthodoxia Frankl Adolf által legyen a Felsőházban képviselve.

hanem ez a határozott kívánsága a kultuskormányzatnak is és pedig úgy Klebelsberg Kunó kultuszminiszternek, Petri államtitkárnak, Tóth István h. államtitkárnak, Gerlóczy miniszternek, mint a minisztérium felekezeti ügyosztálya többi tagjainak is. A minisztériumban ezt a megoldást nemcsak az orth. zsidóság belső vallási és felekezeti érdeke, hanem országos közérdek szempontjából is a legmegfelelőbbnek és legszerencsésebbnek ítélik.

Minthogy ez volt az egységes nótája és véleménye a Központi Bizottság összes rabbi- és világi tagjainak is, aminek nézetüknek felszólalásukban az összes jelenlevő rabbi- és világi tagok a legnyomatékosabban kifejezést adtak,

a Központi Bizottság ilyen értelemben hozott egyhangu határozatot.

A bizottság tagjai kifejezést adtak annak a reményüknek, hogy Frankl Adolf azt a nagy közérdeket, amely az ő felsőházi képviselőihez fűződik, szem előtt fogja tartani és ha neki személy szerint áldozatot is jelent a fel-

lápontját, az orthodox különállás törvényességének elismerése mellett. A bizottság ezt a spontán, lojális megnyilatkozást meglepedéssel vette tudomásul, mert ebben látja egyedüli biztosítékát a közös érdekű ügyekben való békés együttműködés lehetőségének.

Folyó ügyek

A délelőtti folyamán még több folyó ügy került tárgyalás alá, melyekben egyhangu határozatokat hoztak. Ezután déli szünet következett.

sőházi tagság elfogadása, az orthodoxia és a köz érdekekben ezt az áldozatot is meghozza.

Deputáció az elnöknél

Az egyhangu állásfoglalás és határozat után két rabbiból és két világi tagból álló küldöttség ment Frankl elnökhöz, hogy őt az ülés plenumába meghívja.

Franklal közlik a határozatot

Elnök a bizottságban újból megjelenvén, Hartstein alelnök tolmácsolta előtte a bizottság egyhangú véleményét, határozatát és állásfoglalását, továbbá azt a kérelmét, hogy ha a törvényes előfeltételek meglesznek, vállalja el mind a jelölést, mind a megválasztást, amely az ország orthodoxiája hangulatából és az illetékes tényezők állásfoglalásából ítélve, a legnagyobb egyetértéssel fog végbemeni.

Ugyanennek a nézetüknek és legmelegebb óhajuknak adtak kifejezést a jelenlevő rabbi névben: Rosenbaum Mózes kisvárdai és Strasser Salamon debreceni főrabbi; a világi tagok nevében: óbudai Freudiger Ábrahám.

Frankl köszönete

Frankl elnök megindultan mondott köszönetet azért a nagy szeretetért és bizalomért, amely ebben az állásfoglalásban megnyilatkozik. Nem tagadja, hogy jövődöbéli magatartására és elhatározására ez nagy befolyással lesz. Az orthodox és általános közérdek szolgálása elől a jövőben sem fog elzárkózni.

Ülés vége

Frankl Adolfot, felszólalása után, a bizottsági tagok lelkes ünneplésben részesítették. Elnök őszinte köszönetet mondva a Bizottság tagjainak, különösen az agg főrabbiaknak, a megjelenésükkel járó fáradozásukért, az ülést este fél 7 órakor berekesztette.

Beszterce ostroma

— Nagyváradl tudósítónktól —

Nem arról az ostromról van itt szó, amelyet a nagy magyar regényíró elevenített föl, hanem arról, melyet a besztercei országos iroda ellen indítottak — Szatmárról.

Az erdélyi orsz. orth. vezetőségnek központja Beszterce. Elnöke Ullmann Salamon besztercei főrabbi. Az elnököt a vallásos zsidóságnak be sem kell mutatni. Már évtizedek óta vezető szerepet játszó, puritán jellemű, böles, talmudtudós férfiú. Ellenségei is meghajolnak kiváló tulajdonságai előtt.

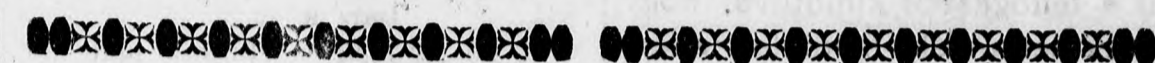
A hat év előtti orth. országos kongresszus egyhangulag őt választotta meg élethossziglanra elnöknek. Azóta azonban egyes nagyobb hitközségekben lényeges eltérések keletkeztek, a vallásos zsidók hátrányára.

Az orth. zsidóság tulnyomó része tehetetlenül nézi ezeket a hitközségekben a romboló munkát, s a vidéki hitközségek megmozdulásától várják ezeknek letörését. Egyelőre a harc csak egyoldalul folyik. Egynéhány hitközség mandátum nélküli előjárói összejövetelt tartottak Szatmáron, hol elhatározták az orthodox orsz. szabályzatnak a megváltoztatását. Annak a szabályzatnak az alapvető eszméjéből való kiforgatását óhajtják, amelyet a Kszáv Szajfer, a Maharam Schiek, a »Czrajr Hachajim« s még száznál több gaon alkotott meg, a vallástörvények alapos mérlegelése s a vallástörvények kellő biztosításának szem előtt tartásával. Dr. Stern Mór, a szatmári hitközség esze és lelke az akció irányítója, átdolgozta tehát a régi szabályzatokat, törölt az ő vallásos felfogásának idegenszerű rendelkezéseket és újakat tett helyébe.

Az orth. orsz. választmány legutóbbi, Désen tartott ülésében, foglalkozott a szatmári orth. ellenes mozgalommal és sajnálattal konstataulta a parlamentbe bejutott dr. Fischerék káros szereplését az orthodoxiára nézve. El is határozták, hogy ameny-

nyiben dr. Fischerék, mint neolog hitközségi tagok, erőszakkal akarják magukat feltolni az orthodoxia irányítására, magánál a kormányznál fognak óvat emelni, az illetéktelen beavatkozás ellen, azzal, hogy különben kénytelenek lesznek a két képviselő ellen nyíltan állást foglalni s a jövőben azt a listát, amelyen rajta vannak — mellőzni.

Megnyugtatólag hatott az országos

A palesztinai helyzet

A parlamenti vizsgálóbizottság

Az angol parlamenti vizsgáló-bizottság működése a palesztinai élet nagy szenzációjává kezd válni. A vizsgálóbizottság október 24-én tartotta meg első nyilvános ülését, Jeruzsálemben, óriási közönség jelenlétében. Sir Walter Shaw, a vizsgáló-bizottság elnöke, megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy szükségesnek tartotta egy nyilvános ülés tartását, amelyen a sajtó képviselői és a nagyközönség is megjelenthetnek. A további ülések természetesen zártak lesznek. A tragikus események, amelyek Palesztinában lezajlottak, megrendítették az egész világ lelkiismeretét és a lakosság minden részének mély sajnálkozását váltották ki. Ezért szükséges, hogy egy pártatlan vizsgálat derítse fel a zavargások okait és előzze meg azok megismétlődését.

A bizottság ezután 15 órai kihallgatáson kért Saunders őrnagytól felvilágosítást, aki a zavargások idején a palesztinai rendőrség főnöke volt. A keresztkérdések hatása alatt kénytelen volt bevallani, hogy az egész vérengzés előre lett megtervezve, de a rendőrség nem tudott róla.

Ítéletek

Taleb Markah sejk ügyében, aki az

viszonyokra az irodának Désen történt ama bejelentése, miszerint dr. Vlád Aurél vallásügyi miniszter, az orsz. központi bizottság és a választmány mandátumát, tekintettel a kúrtusztörvény végrehajtó utasításának késlekedése miatt, egy évre, 1930 december 1-ig meghosszabbította.

Van tehát idő az orthodox szervezkedés számára. A besztercei iroda mellett kitartanak: a somlyói, dési, visói, székelyhídi, nagykarolyi, tasnádi, naszódai, margittai, magyarlápósi, szászregeni, marosvásárhelyi főrabbiak. Nem fog tehát sikerülni Beszterce ostroma.

Rosenberg Dávid.

zal volt vádolva, hogy a hebronai promót irányította, — október 24-én mondotta ki a jeruzsálemi bizottság, rendkívül izgalmas tárgyalás után, az ítéletet. Taleb Markah egyike a legtekintélyesebb arab vezető egyéniségeknek és tagja az arab végrehajtó bizottságnak is. A sejket a bíróság két évi börtönrre és 50 font pénzbüntetésre ítélte.

Egy október 25-én összeállított kimutatás szerint a palesztinai bíróságok eddig 556 arab és 58 zsidónak az ügyében hoztak ítéletet. Eddig öt halálos ítéletet hoztak.

A haifai bíróság négy szaffedi arabot, akik azzal voltak vádolva, hogy résztvettek egy 60 éves szaffedi zsidónő meggyilkolásában, 10—10 évi börtönrre ítélte. A bíróság nem látta bebizonyítva, hogy közvetlenül részt vettek volna a gyilkosságban, ezért csak a zavargásokban való részvétel miatt ítélték el őket.

A debreceni **Paneth-féle** orth. **szalámi** és fűszer **legjobb.** Min-
árú a **legjobb.** denült
ezt kérjél

RADION

egy maga mos!

Gyártja: **HUTTER JÓZSEF**

**Szappangyár — Olajipar
részvénytársaság**

Telefon: József 461—94.

VII. Erzsébet-körút 6. sz.

A hivatalos neológia az orthodox különállás mellett

Dr. Gábor Gyula, a pesti izraelita hitközség főtitkára a most megjelent „Zsidó Évkönyv”-ben az orthodox autonómia ellen irányított élű cikket írt. Az író közben a neológ országos iroda alelnökének választották meg. Aból a felfogásból kiindulva, hogy a cikk semmiféle hivatalos álláspontot nem fed, a hivatalos kongresszusi zsidóságnak ilyen szándékai nincsenek, sőt ezzel szemben az orthodox különállást helyesnek és törvényesnek elismeri, a neológ iroda elnöke a következő levelet intézte Frankl Adolf elnökhöz:

MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
KÖZPONTI IRODÁJA
BUDAPEST.

Budapest, 1929. nov. 4.

Nagyságos

Frankl Adolf urnak,
az Orth. Központi Iroda Elnökének,
Budapest.

Dr. Gábor Gyula ur, a Pesti Izraelita Hitközség érdemes főtitkárának és a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának most megválasztott alelnökének a »Zsidó Évkönyv»-ben »A zsidóság legsürgősebb közjogi problémái» cím alatt megjelent tanulmánya, őszinte sajnálatomra, a hazai orthodoxia körében oly kommentárokat adott alkalmat, mintha a vezetésem alatt álló Iroda és a kongresszusi zsidóság az egységes autonómiának hatalmi eszközökkel való megteremtését tűzte volna ki céljául, amely törekvés természetesen maga után vonná a két testvérszervezet közötti felekezeti javára évek óta fennálló békés harmónia megbontását. Az Iroda elnöksége minden alkalommal hangsúlyozta a két szervezet békés és közös együttműködésének nagy fontosságát és mindenkor tiszteletben tartotta a hazai orthodoxia törvényes különállását. Az Iroda és a kongresszusi zsidóság hivatalos álláspontját az Országos Bizottság f. évi március hó 13-án megtartott ülésén minden kétséget kizáró módon fejtettem ki, mikor kijelentettem:

„Én respektálok orthodox hit-

testvéreim autonómiáját, amelyet az alkotmány nekik megad és iparkodom a mi érdekeinket velük egyetértve felkarolni. Nem mondtam azt, hogy én egyesületet vagy bármiféle politikai dolgot kívánok. Én megelégszem a becsületes fegyverbarátsággal.”

A községkerületi elnökök mult hó 29-én megtartott üléséről kiadott hivatalos közlemény szintén hangsúlyozza az orthodoxiával való békés és megőrtö együttműködés fontosságát. Midőn a jelen alkalommal ismételt leszógezni van szerencsém, a mélyen tisztelt Elnök Ur előtt a kongresszusi zsidóság minden félreértést kizáró álláspontját, őszintén sajnálom, ha a dr. Gábor Gyula alel-

nök ur cikke nyomán köztünk a legcsekélyebb félreértés származhatna. Egyébként dr. Gábor Gyula alelnök ur az Országos Bizottság ülésén előadott elaboratumában kifejtette, hogy »az immár közel hat évtizedes széjeltagozódás hazánkban végleg megállapodottnak tekinthető és arra, hogy hatalmi szóval egyesíttessék a három árnyalat, senki sem gondol és még ha gondolna is, minden cél nélküli, felesleges belső háborút okozna vele, de eredményt el nem érne. Abban a meggyőződésben, hogy jelen nyilatkozatom a felmerült aggodalmakat minden irányban el fogja oszlatni, maradtam mélyen tisztelt Elnök Urnak, igaz nagyrabecsülésem kifejezése mellett

készséges hiva:

Báró Kohner s. k

A hitközségi tisztviselők nyugellátása ügyében kiküldött bizottság értekezlete

A nyár elején ülésezett Országos Orth. Képviselőség programjának egyik főpontja volt: a hitközségi tisztviselők nyugellátásának ügye. Az Országos Képviselőség — mint annak idején jelentettük — kebeléből egy 18 tagú bizottságot delegált, amely bizottság feladata az ügy tanulmányozása és a probléma megoldására alkalmas javaslat tétele.

Frankl Adolf elnök f. hó 5-re értekezletre egybehívta a bizottságot. Megjelentek: óbudai Freudiger Ábrahám, óbudai Freudiger Lipót, Klein Márkusz, Korein Dező, Dr. Deutch Adolf, Schlesinger Adolf (Budapest), Steiner Salamon (Gyömöre), Grünwald Kálmán (Békéscsaba), Zipser Henrik (Mád), Szoffer Jenő (Putnok), Németi Jenő (Nyiregyháza), Kecskeméti Izidor (Kecskemét), Kornitzer Salamon (Szerencs), Weinberger Izsák (S. A. Ujhely). Négyen kimentették távollétüket.

Frankl Adolf elnök nyitotta meg az értekezletet. Hartstein Lajos

ügyv. alelnök és dr. Reiner Imre jogtanácsos ismertették a különböző elgondolásokat és terveket, a probléma megoldására. Bemutatták a tervezetet, melyet a Hitközségi Alkalmazottak Egyesülete dolgozott ki és bocsátotta az Iroda rendelkezésére; továbbá azokat az ajánlatokat, melyeket egyes biztosító társaságok nyújtottak be.

A bizottság minden jelenvolt tagja hozzászólt a kérdéshez és részletesen megvitatott minden egyes elgondolást és tervezetet. Minthogy az ügyet — program szerint — a rövid időn belül egybehívandó Országos Képviselőségi ülésre elő kell készíteni és a 18 tagú bizottság ismételt egybehívása nehézségbe ütközik, a bizottság a saját kebeléből 7 tagot bízott meg a tervezetek precizizálására. Határozatba ment, hogy ezen 7 tagú bizottság még az Országos Képviselőség összeülése előtt értekezletet tart, hogy megállapodásra jusson és a nagygyűlésnek javaslatot tehessen.

A Vág vidékéről

— Saját tudósítónktól —

Kevesen tudják, hogy Rabbi Hilel Lichtenstein, akit később, mint kolomeai czádikot (Reb Hilel Koloméer) ezernyi hívő hódolattal vett körül, Vágvecsén született. A vecsei hitközség 140 éves. Valamikor a fa-termelés centruma volt s így odavonzotta a környékbeli zsidókat. Idők múltán, különösen a vasut kiépítése után a fa-termelés hanyatlott és a község elvesztette jelentőségét. A zsidó lakosság egyre kevesbedett, mert a kereseti viszonyok rosszabbodása következtében kénytelenek voltak máshová költözni. Az utolsó főrabbi R. Mordechai Danzig elhunyt után a rabbisági székhely is a szomszédos Vágselyére került. A régi hitközséget már a teljes széthullás fenyegette, ha a jó sors nem irányítja rá Bán Bertalan vezérigazgató figyelmét, aki odaadással dolgozik azon, hogy a hitközség felbomlása ne következék be. Restauráltatta a templomot, villanyvilágítást vezetett be és most legutóbb egy széfert adományozott a községnek, amelyet a hitközség széferjével együtt avattak. A hitközségi elnök, Beck Adolf házánál fejezték be az utolsó betűk írását, majd impozáns menetben vitték a Tóratekercset a templomba. Ezek után a menet Bán vezérigazgató házába vonult a második széferért. A templomban Strasser Márkus vágsellyei főrabbi hatásosan szónokolt és az adományozó Bán urra, aki a Méir nevet viseli, alkalmazta a midrás szavát: »R. Méir tanítása szerint az ember fény-köntösbe öltöztesse lelkét. A főrabbi után Ungár Zsigmond hitoktató ecsetelte a nap jelentőségét. A széferavatást követő banketten Strasser főrabbi, Ehrenthal

rabbi, Gestetner országgyűlési képviselő (Pozsony), Weisz Ignác, Gansl Simon hitk. elnök (Vágsellye), Kelemen jegyző, dr. Menczl, Schönblum (Vágvecse) köszöntötték Beck Adolf elnököt és Bán igazgatót. Az utóbbi válaszában megemlítette, miképen akarta őt egyszer Fischer-Colbric kassai püspök kitéríteni. Az éjjel utánig tartó összejövetel minden hitközségi tagnak emlékezetébe fogja vésní — remélhetőleg —, hogy a kis hitközség megerősítéséhez minél odaadóbban járuljon hozzá és így szellemi élénkség váltja majd fel a pelyhűdtséget.

A zsidó szellem fellendülésére örvendetes példát ad Vágsellye hitközsége. A hitközség tagjainak nagy része jesivákba küldi fiait. Lelki öröm volt az elmúlt ünnepeken hallgatni a Galántán, Nagysurányban, Hunfalun, Pozsonyban tanult böcherek előadá-

— אברהם שווארץ —

VÉNUS

ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur hechserevel ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa
Győr—Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet:

Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest” 161.

sait. Két fiatalember Frankl Hermann és Kaiser Sándor korai elhunytá alkalmat adott König J. M. urnak, hogy rábeszélje a zsidó ifjuságot a Tiferesz Bachurim egyesület működésének felújítására. Ugyancsak a napokban megalakult a misnájosz-chevra.

Schwarz Ábrahám.

30 éves tradícióm:

elegánsat, legjobbat, olcsón.

Jubileumi árusítás

Elkán Gyula szücs

Károly-körut 19. szám.

Mikve — Fürdőszoba — Egylakásos központi melegvízfűtés-berendezéseket készít, átalakít, javít, kedvező fizetési feltételek mellett
Kérjen költségvétést! Gyenes Antal, Debrecen. Tel. 937. Kérjen képes prospektust!

„Zmán plétoszénü . . .”

Reb Jontl Grünzweig, gróf Gábor bérloje volt. Pontosan fizette az árendát, amiért a gróf nagyon megbecsülte. A gróf egyébként a zsidó válást is nagyon megkedvelte, úgyhogy nem telt el nap, hogy Reb Jontlnál zsidó vallási szokások és szabványok jelentősége iránt ne érdeklődött volna. Reb Jontl, — miután a faluban kívül zsidó sem lakott, — minden egyes zsidó ünnepet a közeli városban töltötte. Soha se mulasztotta el, hogy távozása előtt a gróftól el ne búcsúzzék. Mindannyiszor meg kellett magyaráznia a grófnak a küszöbön álló ünnep jelentőségét.

Rövid néhány esztendő alatt a gróf a zsidó dogmák körül oly jártasságra tett szert, hogy — még egy szentéletű zsidónak is dicséretére válhatott volna. Többek közt már azt is megtudta mondani, hogy peszáchkor a »zmán chéruszénü, sóvüajszkor a »zmán mátn tájroszénü, szükajszkor pedig a »zmán szimchoszénü» ünnepeljük.

Egyszer Reb Jontl felesége, közvetlen a sátoros ünnepek után, hirtelen ágyának esett. Orvosokat kielt hivatni, recepteket elkészíttetni. A rendkívüli kiadásai folytán Reb Jontl képtelen volt a negyedévi bért ez alkalommal a grófnak elvinni. Könynyező szemekkel adta elő a grófnak szomorú helyzetét és néhány heti haladékot kért, míg az összeget valamilyen módon előteremti.

A gróf, kinek egy szolga éppen tiz kazal széna porráégését jelentette, a görnyedthátú zsidó szavainak hallatára, nagy haragra lobbant; azonnal felmondott Reb Jontlnak és a tartozás kiegyenlítésére huszonegy napi halasztást adott.

A gróf még aznap Reb Jontl helyébe más zsidó bérlozt kerített magának.

A következő éjjel Reb Jontlnak, kit a nagy gondok amúgy sem hagytak aludni, furcsa gondolata támadt: Minek is várja ő meg a három hetet? Hisz a mindennapi falatot kivették a szájából, semhogy adósságát is kitudná fizetni. Elvégre, ha majd I-ten megsegít neki, adósságát a távolból is ki tudja fizetni. Azonfelül, hiszen csupán a zsidó szokásokra vonatkozó

számos felvilágosításai által is megérdemelte volna, hogy a gróf, kis elnézéssel viseltessék iránta. Azonnal felöltözött, befogta a lovakat, egész vagyonát a szekérre rakta, legtehetősebb hét gyermekét és feleségét ültette; ő meg elől, a lovakat vezetve, az éj leple alatt kereket akart oldani.

A falut jóformán még el sem hagyta és egy távoli hintó csilingelése verte fel az éjjeli csendet. Reb Jontlnak égnék meredt minden hajszála, amikor a hintóban, mely eléje érve hirtelen megállott, a mulatságról hazatérő gróft pillantotta meg.

— Hová, hová oly későn éjjel? — kérdi barátságos mosollyal, az illuminált állapotban levő gróf.

— Oh, kegyelmes uram, csak az imént jutott eszembe, hogy holnap nagy ünnepünk van, mely minthogy hosszabb ideig tart, kénytelen vagyok ágyeműt, ruhát és egyéb szükségleti cikket is magammal vinni, — szólt Reb Jontl egykedvűen.

— De miféle ünnep ez tulajdonképpen? Hisz a peszáchot, a zmán ché-

Lakodalmakat, bankettek, mindenféle ünnepélyeket vállal P 3.50-től kezdve, a kitűnő konyhájáról általában elismert Weisz, orth. vendéglős Budapest, Paulay Ede. utca 21.

Egyedüli szombattartó szállítmányozási, vámkezelési, butorszállítási és autófuvarozási vállalat

Schwarcz és Salgó

cégtulajdonos: **Salgó Jakab**

Budapest, Wesselényi-utca 18.

Telefon: József 423-42.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrássy-utca 38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. — (25 éves működés.)

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szepők, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemöcskítés. Arcápolás, bértrendszert. — Miracle hajellátó szer szélküldése utasítás. Minden eddigit felülmúl! (Prospektus) Díjtalan tanácsadás

rúszenüt megünnepeltétek, ugyszintén a sóvüajsz, a »zmán mátn tájroszénü», valamint a szükajsz, a »zmán szimchoszénü» is megünnepeltétek már? — kérdi a gróf nagy csodálkozva.

— Egészen el is felejtettem kegyelmes urnak említést tenni erről az »ünnepről, melyet ugyanis »zmán plétoszénünek« (»a szokás ideje...«) neveznek, — szólt Reb Jontl, egész testében remegve.

A gróf néhányszor átismételte ezen ünnep héber elnevezését, majd boldog ünnepet kívánva tovább hajtatott.

Másnap, mielőtt a hajnal derengeni kezdett, a gróf gyorsan magához hívatta új zsidó bérlojét, elmondta neki Reb Jontlval való találkozását, majd a következő kérdést intézte hozzá:

— Hát Ön nem megy be ma a városba, hogy ott a »zmán plétoszénü» — mint ahogy azt Grünzweig nevezte — megünnepelje?

A bérlo, aki nyomban átlátta az egész dolgot, köhintett egyet, majd a világ legkomolyabb hangján, a következőket felelte:

— Nagyon eltér ez az ünnep a többiektől, mert míg utóbbiakat mindannyian egy és ugyanazon időben üljük meg, a »zmán plétoszénü» mind egyikünk számára az esztendő más-más napjára esik. Grünzweignak például már ma van a »zmán plétoszénüje«, míg nekem csak néhány hónap múlva lesz...

Müller Jenő, Petrozsény.

A Szentírás legelső lapjaiból

Irta: HALÁSZ FÜLÖP

Enősnak, Sész fiának idejében, — mondják a bölcsek — háromféle bűnnel gerjesztették fel az emberek I-ten haragját. Az első bűn a következő szentírási versben foglaltatik: »...ó vala kezdeményezője a sátorban lakásnak és a vagyongyűjtésnek«. — Azután nyíltan kezdték I-ten megharagítani, mint írva vagyon: »ó vala ósatyja minden hárfán és flótán játszóknak«. Végére bálvány képeket készítettek és I-tenként tisztelték azokat és mindenféle förtelmeket követtek el, m. i. v.: »akkor meg lön szent-ségtelenítve I-ten nevének hirdetése«.

Aki érti ama hajdankori bölcsek mélyértelmű, képletes, szinte rejtélyes gyanánt hangzó szavajárását, az hatalmas világtörténeti események széles vonásait látja kibontakozni ama homályos szavakból; az úgy találja, hogy ama régi bölcsek éles pillantása előtt évezredek ködfátyola foszlik széjjel, hogy a késő utókornak végzetterhes jelenségei elvonulhassanak lelki szemek előtt.

Ime, az egyik bűn: »ó vala ósatyja a sátorban lakásnak és a vagyonszerzésnek«.

A vagyonszerzésnek is meg van az ő ethikai oldala, hogy ha bizonyos korlátok között, bizonyos irányelvek folytonos szem előtt tartása-

val, bizonyos okok és célok miatt történik. I-ten szolgálatává nemesülhet a vagyonszerzés munkája, hogyha tiszta kézzel, mocskotlan eszközökkel történik az, hogyha embertársnak könnye nem tapad ahhoz, hogyha nem valamely embertárs boldogságának romján épül a mi jólétünk. Hogyha anyagi javainkkal nemcsak saját érdekeinket, de embertársaink jólétét is szolgálni akarjuk, hogyha föllesgünk az arra rászoruló ember társainknak juttatjuk. De rut önzésé válik a vagyonszerzés munkája, ha csakis saját éntünk lebeg előttünk, vezéressé gyanánt, hogyha mi zsu-gori módon, csakis saját önző céljainkra, élvezeteinkre akarjuk felhasználni javainkat, de embertársainknak nem juttatunk belőlük.

A második bűn: »ó vala ósatyja a hárfán és flótán játszóknak«.

I-teni szikra a művészet. Ragyogó, szívárványból szőtt hid az, mely a földet összeköti a mennyel. Égi tündér az, aki kiemel bennünket a röögök közül, hogy felsőbb régiókba szárnyalhassunk fel. Szárnyaival az öröklét megérezésének honába visz fel minket. Szent sejtelmekkel tölti el a magasabb lét után áhító, epedő lelket. Hárfájának pengetése közben sejtette meg Dávid, a koronás dalnok is a legszentebb titkokat, melyeknek világos elgondolására gyöngye az emberi elme, melyeket csak a bűvös hanghullámoknak árjain ringó kedély érhet meg. Oh, szent, szent a hangok harmóniája, a zene égi hatalma. De a művészet le is alacsonyodhat, el is fajulhat, hogyha aljas mulatozások egyik kerítőjévé fajul el.

Végére a harmadik bűn: »Az ember bálványokat kezdett imádni és

Váci Talmudtórában

taníttatni óhajto szülők gyermekeit teljes ellátásra vállalom. — Bőséges koszt, gondos felügyelet biztosítva.

Cím (válaszbélyeggel) a kiadóban

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körut 6.
Telefon: J. 461-91, 92, 93, 94.

Dr. Oetker-féle
sütőpor a legjobb!
Kerje minden fűszerkereskedésben a most megjelent, 148 receptet tartalmazó, színes képekkel illusztrált **Dr. OETKER-féle RECEPTKÖNYVET**
Ára 30 fillér.
Ha a fűszeresnél nincs, forduljon közvetlenül hozzánk: dr. OETKER A. gyárhoz, Budapest VIII., Conti-utca 25.

gyilkolták embertársaikat«.

Dicséretet érdemel az az ember, aki robottal, verejtékkal szerzi meg családjá kenyerét. Édes a munka és nemesítő. De hallatlan bűn az, ha az i-teni eredetéről megfélemlítő ember nemtelen eszközökkel tör anyagiak elérésére, ha a pénzt, a javakat imádjá, ha ezen bálványokért az embertársai anyagi megsemmisítésétől sem riad vissza.

minden festőművész

HOFFMANN FERENC NÉL KERETEZTETI Képeit.
BUDAPEST-IV.
KÁROLY KIRALY UT 28 • GERLŐCZY U 5

Feltűnést keltő **szép és olcsó kalapjainkat**

az egész városban csodálják

REICH FRICI női kalapgyár
Vámház-körut 10
Őszi ujdonságok csodaszép választékban . . P 4-től

Tárca

...Matyó János még a füstöt is elfeledte szini a pipájából, anynyira erősen gondolkodott. Hosszas és makacs gondolkodás után sercentett egyet a csutora mellől, annak a jeléül, hogy most már majd megszólal. Kiemelte azután a pipát az agyarái közül és csakugyan megszólalt, még pedig eképen:

— Be kéne csapni a zsidót.

Szavait a mellette ülő Kácsér Pistához intézte, nagyobb nyomaték kedvéért rá is tüzte a tekintetét, még pedig olyanformán, hogy a fejét mereven fölszegte.

K. Pista olyan nyugodt-mozdulatlan maradt, mintha csak a szellő fújt volna rá. Komótosan tette föl a kérdést:

— Osztán miért?

— Merthogy a zsidó svindlér, — adta meg a választ Matyó János.

— Az, az. De hát miért svindlér? — okvetetlenkedett Kácsér Pista.

— Azért, mert mögcsalja a magyart, — így szólt a magyarázat.

— Én nem bánom. Kéne, kéne, de hát hogy tudja kend a zsidót becsapni? — aggodalmaskodott K. Pista.

— Jól. Ugy ahogy köll.

— No, már azt szeretném látni.

— Hát azt möglátja.

— Hát had látom.

Matyó János elhallgatott. Megint gondolkozott és kitervelte újra az egész fortélyt. Azután így adta elő a cimborájának:

— Ihol van a mellényzsömbben egy rossz ólomforint. Testvérek között is megér egy hatost. Ennekutána pedig elmegyünk a Gróf Kóbi boltoshoz. Az mégis ijedtebb legény, mint ez a »Vörös Gólya« vagy kifene. Kend megáll kinn az ajtó előtt. Én bemélek és azt mondom a Gróf Kóbinak, hogy kász-

küvet akarok venni a komámnak öt krajcérért. A zsidó ideadja a kászaküvet, én meg odaadok neki egy papiros tizkoronást. Ő meg visszaad nekem négy forint és kilencvenöt krajcárt. Akkor meg én agyoni-tenet mondok és kigyüvök. Kinn állok egy pár minutumot. Azután visszamélek és azt mondom a Gróf Kóbinak, hogy baj van. Mi a baj? — kérdi majd ű. Hát csak úgy — mondok, — hogy amint kinn átadom a pénzt a komámnak, hát csak ránéz a pénzre, oszt szidni kezdi az apám i-tenit, hogy mér hagyom magamat becsapni, mikor az egyik forint ólombul való. Egyszóval visszaadom a pénzt amelyik közé már közibe cseréltem az ólomforintot. Ha köll, akár mög is esküszök rá, hogy az ólomforint tőle való, nálam nem volt a tizkoronáson felül egy garas sem. Akkor ő kicseréli az ólomforintot jó forinttal és kész az üz'et, a zsidó be van csapva. Megint aszondom, hogy agyoni-tenet, azután odakünn a markunkba röhögünk mindketten.

— Tyhü az áldóját, de kitervelte ezt kend! Talán bizony a jegyzőtül tanulta ezt a fortélyt?

— Nem biz én, hanem enmagam fundáltam ki. De büszke is vagyok rá. Zsidót még így magyar embör be nem csapott.

— Nem azt. Hanem honnan vesszük a tizkoronást? Van kendnek?

Majd átlépek az öreg Takács-hoz, az igen akkurátos ember ugyan, de ad kölcsön egy félórara tiz koronát.

— De hátha a boltos csupa egykoronásokat ad vissza?

Matyó János egy percre fölakadt. De aztán megtalálta a helyes módot:

— Azt mondom neki előre, hogy

nekem csupa egyforintosokat adjon.

— Hm, hm. Ugyis jó.

És úgy is cselekedtek, ahogy Matyó János kitervelte. Matyó átment az öreg Takács-hoz, kölcsön kért tőle egy papiros tizkoronást. Az öreg Takács mérges volt, de adott, csupán azt kötötte ki, hogy ha félóra múlva Matyó vissza nem adja ugyanazt a tizkoronást, vagy helyette tiz koronát, érő ezüstpénzt, hát leüti a derekát. Ebben barátságosan megegyeztek.

Elkocogtak azután a Gróf Jakab boltjához. Kácsér Pista kinnmaradt, Matyó János pedig egy nagy lélekzetet véve belépett a boltba. Az egész eset igen gyorsan ment. Kaszaküvet kért a komájának, megkapta, fizetett, visszakapott négy forint kilencvenötöt, olvasatlanul nagy-sebesen marokba szorította és kiment a boltból. Kint újabb nagy lélekzetet vett, ravasul rásandított a cimborájára, azután visszafordult a boltba:

— Baj van — kezdte a mondókáját.

— Mi a baj? — kérdezte a sovány, sápadt Gróf Jakab... és úgy történt minden, ahogy Matyó János előre kitervelte. A boltos mit tehetett mást, néhány tapogatózó, gyanakvó kérdés után elfogadta az ólomforintot és jót adott helyette, bár tisztán látta, hogy a parasztek előre kieszelt terv szerint be akarják csapni.

Matyó János a mellényzsebébe eresztette a pénzt és megindult kifelé. A fortély azonban itt nem ért véget úgy, ahogy azt Matyó János kitervezte, hanem a Gróf Kóbi tüzes fekete szeme egyet villant a ráncbaszedett homloka alatt és feltűnt előtte a fortély másik oldala. Utánaszólt Matyónak:

— Várjon csak még egy perccet szomszéd.

Matyó méltatlankodva fordult vissza.

Gróf Jakab benyult a kasszába, kivett belőle egy papiros tizkoronást és úgy tett, mintha azt alaposan megvizsgálná. Közben gunyosan mosolygott, a fejével valami gondolatára helybenhagyólag bólintott, amitől Matyó Jánosnak hideg futott végig a hátgerincén. Gróf Jakab mereven ránézett Matyóra. Azután elővette tárcáját, felnyitotta, abból is kivett egy tizkoronást, úgy tett, mintha azt is tüzetesen megvizsgálná, ismét gunyosan mosolygott és újra csak bólintott. Matyónak már reszkettek a lábai. Most a boltos közelebb intette Matyót és nyugodtan ennyit mondott neki:

— Hamis tizkoronást hozott.

— Már hogy én? — szabadkozott Matyó igen ijedten.

— Maga. — mondta a boltos. — Nézze meg az egyiket, ime ez áll rajta:

»001026 szám«.

— Annyi. — hagyta rá Matyó és már kezdett erősen megzavarodni.

A boltos megmutatta a másik tizkoronást is:

— Ezen meg ez áll:

»021022 szám«.

— Az áll. — hagyott jóvá Matyó mindent, valósággal szédülve.

— No látja. Az egyik tizkoronás hamis. A pénzhamisító elfelejtette a helyes számot. Mert mindenféle pénznek, ugyebár, teljesen egyformának kell lennie. Ez a hamis, ezt hozta maga. Nem fogadom el. Adja vissza az ezüstpénzt, ezt meg vigye oda, ahol kapta, ahol becsapták vele.

Matyó János nem értett a dolgából egy betűt sem, érezte, hogy most meg neki kell teljesíteni a kereskedő kívánságát, miként az teljesítette az övét, amikor az ólomforintot rászóta. Visszavette tehát felette kelletlenül a tizkoronást, visszaadván érte a négyforint kilencvenötöt és a kaszakövet.

A kereskedő igen gunyosan nevetett:

— Így van az. Az egyik papiros-pénz mindenesetre hamis. És én azt hiszem, hogy maga hozta a hamisat. Hol kapta?

— Az öreg Takács adta kölcsön

Mc. Cormick traktorok

hathengeres

luxus és gyorsteher

automobilok

BUICK luxusautók

G. M. C. 2 és fél, 3, 4, 5 tonnás gyorsteherkocsik Buick motorral.

Eredeti gyári árak — Kedvező fizetési feltételek!

ICZKOVITS LIPÓT géparúháza, Tótkomlós

TELEPEK: Békéscsaba
Andrássy-ut 48.
Szeged
Kossuth L. sugárut 8.
Hódmezővásárhely
Andrássy-ut 27.
Oroszló
Szentesi-ut

Üzletalapítás: 1880-ban.

(Összes telepek szombat és zsidó-ünnepeken zárva.)

az előbb.

— Az előbb? — kérdezte élesen a kereskedő.

Matyó egyszerre megérezte, hogy rettentő zavarában most már elárulta, amiről nem lett volna szabad szólania. Már szinte liheget a torturától. Elindult kifelé, kettő lépett, azután dacosan megállt, valamin még gondolkodni akart, de már nem tudott, azt sem tudta, hogy fiú-e vagy leány. Az öreg Takácsra gondolt, aki igen akkurátus ember, akinek mindjárt vissza kell adnia a tiz koronát. Megfordult még egyszer a kereskedő felé és csaknem könnyörögve kérdezte:

— Hát hamis ez a pénz, uram, csakugyan, vagy pedig csak bolonddá tart?

A kereskedő nem válaszolt, csak nevetett.

Matyó arca biborosra pirult, odalépett a pulthoz, benyult a mellényzsebébe, levágta a pultra az ezüstpénzt és így szólt:

— Adja ide az ur azt az ólomforintot. Nem sikerült a fortély.

A kereskedő eltette az ezüstpénzt és visszaadta az ólmot és egyszerű komoly hangon mondta:

— A papirpénz jó. Elviheti bitran, az én felelősségemre.

— Adjon I-ten! — köszönt keményen és elszántan Matyó János és kitértette a boltból. Odakünn nem szólt egy szót sem a cimborájához. Sebes, erős léptekkel siettek hazafelé. Csak nagysokára, amikor már a fűrészelésbe is belekezdtek, dolgoztak is egy keveset és megpihentek, akkor szólt meg keserűen Matyó János:

— Mégis csak svindlér a zsidó.

— Az az, — hagyta rá újra Kácsér Pista. — De már meg megint miért?

— Mert nem hagyja magát becsapni!

N. Lajos.

Szőrmebundák

készpénzárán, kedvező fizetési feltételek mellett

BODNÁR JÓZSEF

képesített szűcsmesternél

V., Nádor-u. 15. Tel. A. 212-79

Javítások, átalakítások.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó. Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450-87.

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Najách, Chesvan 6

— Sáni, chámisi séni becsölés —

kezdete (Bpest): 4 ó. — P.

„ kimenetele „ : 4 „ 55 „

— Sáni, chámisi séni —

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése 6 hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja beföldön postatakarékpénztári csekk; (50,791 sz.); külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszélyelhet. (Romániában az utalványon az összeget a postahivatalnok tölti ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— A soproni főrabbi יצחק יעקב temetése. Impozáns kegyelettel kísérték utolsó földi útjára Grünwald Menáchem orthodox főrabbit. Több ezer főnyi közönség feketélt a temetőben. Rengetegen jöttek el az egész Dunántulról, de Budapestről és Bécsből is voltak számosan. A rabbiak udvarán két fia Grünwald Juda Luzernből és József meráni rabbi bucsuztatta. Innen a templomudvarba vitték a koporsót, ahol a győri főrabbi mondott beszédet, utána pedig a soproni hitközségi elnök, dr. Weiler Béla bucsuztatta a hitközség nevében. A temetőben a csornai, lakompaki, sopronkereszturi, nagymartoni, boldogasszonyi és wiener-neustadti főrabbiak ecsetelték az elhunyt életének nemes tartalmát és követésre méltó példáját. Csaknem esteledett, amikor a gyászbeszéd befejezésével az utolsó rögök is lehullottak.

— A hechserek körül. A multkor a „Zsidó Ujság“-ban egy orth. rabbi arra az anomáliára hívta fel kartársainak figyelmét, hogy egyes rabbiak hechsért adnak egyes borkezeskedőknek, akik helyi rabbijuktól nem nyertek ilyet. Ebben az ügyben több rabbtól levelet kaptunk, amelyekben csatlakoznak a szóbanforgó rabbi véleményéhez, hogy rabbi más községekben kereskedőnek egyáltalában ne adjon hechsért. A helyi rabbi kimondott engedély nélkül. Sok visszaélés oka volt már a felületes hechsér-adás.

— A bécsi orthodoxia gyászja.

A bécsi orthodoxia egyik kiváló harcosa volt Hofbauer Bernát z. c. l., aki most halt meg 83 éves korában. Pozsonyból származott el Bécsbe, unokája volt a hírneves R. Sólem Cháref — a Chászám Szajfer idejében élt — gaonnak. Bécsben elsőrangú áruházat nyitott, ahol majdnem 100 embert foglalkoztatott. Annak idején nagy szenzáció volt az előkelő üzlet, amely — szombaton zárva volt. A jótékonyág terén igen sokat tett. Az „Einheit“ nevű egyesület az ő vezetése alatt a háboruban 4000 embernek adott naponként enni. Holttestét Pozsonyban hantolták el. — זכור לטוב

— Balhazár püspök Balkánon. Ottani levelezőnk írja: Balhazár Dezső püspök a balkányi reformátusok átalakított templomának felszenteléséhez városunkba érkezett, mely alkalommal hitközségünk főbbjával az élén tiszteltetett előtte. A főrabbi magasszárnyalású és mélyreható beszéddel üdvözölte és azt kívánta a főpapnak, hogy még soká működhessék felekezetének és a hazának üdvére. A püspök ur 15 perces válasza megható volt. Intette az ottlevő kollegáit és felebarátjait, hogy a zsidóság nemcsak szorgalmas és tehetséges, hanem a Mindenható védelme alatt áll. Az antiszemita is csak e körülményekből fakadó irigységükben gyűlölik a zsidót. A zsidóság nagyjainak — mondotta — köszönhet ő is igen sokat, mert az ő őtestamentumi kommentárjaik által ismerte meg a bibliát. Már csak azért is tiszteli és becsüli a zsidóságot. B. L. J.

— Aguda-bészhamidros avatása és bócherok támogatása Nagyváradon. Iszru-chag napján impozáns ünnepe volt Nagyvárad Tóra-hü zsidóságának. Az ottani Aguda új bész-hamidrost avatott. Ezt az ünnepélyes aktust egybekapcsolták a „Ceiré Agudó“ ifjusági egyesület által a jesivákra utazó ifjuság tiszteletére rendezett bankettel, amelyen 100 bócher vett részt. Sok szónoklat hangzott el. Pollák Juda ifjusági elnök üdvözölő beszéde után Fuchs Benjámin főrabbi, Cimetbaum Pinkász rabbi, majd a wilchowitzi rebbe beszéltek. Őt bócher (Weizmann, Friedmann, Askenázy, Kohn M., Hirsch J.) psellit mondott. Felszólaltak még Fisch

Izrael és Pollák Mór rabbi, Ullmann Ábrahám, Sternberg Izák, Riff Emánuel főkántor mély érzes-sel énekelte az „Omár Rabbi Eliezer“ misna-részletet. A beszédek sorát Askenázy Joel elnök zárta be. A rendezést Kohn Dávid mellett Heller B., Steinfeld M. és Gottlieb Mózes eszközölték mintaszerűen. Az ünnepély „Úczu éczu veszufor“ Aguda-himnusz eléneklésevel ért véget. A hitközség a jesivára utazó szegény talmudistáknak utazási költséget utalt ki és havisegélyt szavazott meg. Így tehát az estély az eredményes tóratisztelet manifesztációjává emelkedett. R. D.

— Az ipolysági orth. hitközség új templomot emelt. A zsinagógát Jajmkipür és Szúkajsz ünnepek között avatták nagy ünnepek keretében. A vendégeket és az avatáson megjelent hatósági képviselőket Schmiedl hitk. elnök üdvözölte. Az avató beszédet a hitközség agg főrabbi R. Jajchonon Weisz tartotta. Az avatással kapcsolatos banketten a nagysallói, rétei és losonci főrabbiak beszéltek nagy hatással. Az ünnepélyen résztvettek még a magyarorszi és balassagyarmati főrabbiak.

— A Kazinczy-templomban szombaton avatták a Reitmann Manó által íratott, pompás „kelé kajdes“-sal ellátott széfer-tórárt. A széfer már pénteken helyezték el a templomudvarban levő új bészhamidrosban. Szombaton, a tórafelolvasás előtt, öt széferrel mentek a zsufolt templomból az új széfer tóra elébe, melyet ünnepélyes külsőségek között adtak át rendeltetésének. Az éneki részt Hölczér Lipót kántor látta el művészi erővel.

— Haláleset. Nagy csapás érte a váci orth hitközséget, kiváló sajtóíró, Rottenberg Naftálinak váratlan elhunytával. A megboldogult 31 évig volt a hitközség szolgálatában, mely idő alatt nagy valóságának és puritán jellemének adta tanujelét és a legnagyobb közbecsülésnek örvendett. Még Szimchász-Tajróker a templomban funkcionált — bár már nagy beteg volt, — másnap ágnak dőlt és rövid szenvedés után, 57 éves korában, elhunyt. Temetése nagy részvét mellett folyt le, mely a nagyoknak kijáró hakóffokkal kezdődött. Silberstein Dávid rabbi méltatta az elhunyt kiváló érdemeit. Heszpedet tartottak fiai: Rottenberg Manó, Ábrahám és Smüle. Majd Hirschfeld Mátás bucsuztatta a hitközség nevében, végül Schwartz (Balassagyarmat) és Leopold Herman bucsuztatták szívhez szólóan, זכור לטוב

— A budaiak és a „Zsidó Évkönyv“. Lapunk más helyén közöljük báró Kohner levelét Frankl Adolfhoz egy cikk ügyében, melyet dr. Gábor Gyula írt a „Zsidó Évkönyv“-be. Gerő Ödön, a budai hitközség elöljárója ugyancsak a „Zsidó Évkönyv“-be szánt egy cikket Báracsk Károlyról, a budai hitközség elhunyt neves elnökéről. A megemlékezésben szó volt arról, hogy az elhunyt, élete utolsó évében a Pro-Palesztina mozgalom élére állt. E részlet miatt a cikk nem került közlésre. Budán e miatt óriási és általános a felháborodás. Azt mondják ugyanis, e cikk is közölhető lett volna — megjegyzés kíséretében, épp úgy mint Dr. Gábor Gyula unifikációs cikke, melyet a „Zsidó Évkönyv“ lekötött a szerkesztő hozzáfűzött megjegyzésével.

— A váci Tiferesz Bachurim megkezdte a téli szemeszteri tanulását a következő programmal: Preisz J. Henrik kiváló előadó eszénkét ad elő Sábosz traktátusából, valamint Chümis, Rásit, Sülchon Orú chot. Minden szombaton az egyesület önképzőköre tartja előadását Kidúsinből, hol az ifjuság felváltva ad elő Silberstein Dávid rabbi a legnagyobb készséggel ajánlotta fel az egyesületnek támogatását heti kétszeri előadásával. — Az egyület felelőtlen elem részéről már több ízben érte támadás. Az egyület vezetősége a támadásokra azzal felel, hogy még hatványozottabb ambícióval dolgozik a vallásosság erősítésén és még intenzívebben foglalkozik a tóratanulással.

— Vendégszónoklat. Hajdudorogról írják: Lehner Jochanan püspökáldányi hitszónok a Sábosz-Bérésit hitközségünkben töltötte. A délután tartott közel egy órai szónoklatát, mely sok zsidó humorral és a dubnói magidól eredő példázatokkal fűszerezve volt, a hallgatóság nagy élvezettel hallgatta végig.

— A gyulafehérvári metsző szabadlában. A „Zsidó Ujság“ megírta annak idején azt a szomorú esetet, amely a gyulafehérvári vágóhídon történt. Berger Elkán metsző február 20-án a vágóhídon összeszóllalkozott egy mézáróssal, aki fenyegetőleg lépett fel Bergerrel szemben. Berger a kezében lévő késsel védekezett és a kés a mézárós kezének futott oly szerencsétlenül, hogy a főüderét vágta ketté. A gyulafehérvári törvényszék emberölés büntetésben mondotta ki bűnösnek és 6 évi börtönrre ítélték.

STERN ÉS TÁRSA

orth. כשר virsli, szalámi
és füstölt húsrugyár

ajánlja
kitűnő

szalámi gyártmányait.

5 kilogramm rendelésnél
franco, franco.

Gvár és iroda:

Nefelejts-u. 12.

Telefon: J. 458-30.

Főüzlet:

Király-utca 54.

Telefon: Lipót 980-08.

Sürgöncim: „Sterncomp“.

Fióklerekatok:

Grosz B. Teleki-tér 5.
Auster S. Péterffy S.-u. 42
Goldstein Sámuelné, Köz-
ponti Vásárcaarnok, 75.
Ujpest: Goldmann,
Piac-tér.
Kispest: Rottmann,
Kossuth-tér 2.

Felebbezés folytán az ügy a kolozsvári ítélőtábla elé került, amely a büntetését 8 hónapi börtönrre szállította le, a büntetést azonban az előzetes vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette és elrendelte Berger azonnali szabadlábrahelyezését.

— Sárospatakról írják, hogy az elmúlt Szúkajsz első napján Fischer Herman a pozsonyi jesiva kiváló növendéke, a hitközség felkérésére a tanácsteremben nagy közönség előtt mélyen szántó, gyönyörű homiletikus előadást tartott, mellyel nemcsak magának szerzett nagy tetszést, de dicsőséget hozott nevelő intézetének, a pozsonyi rabbi-iskolának is.

— Jahrzeit. Chesvan 18-án lesz a megboldogult Paskusz Károly (Előzőr Akivó ben Frádl z. c. l.) elhunytának első évfordulója. Ebből az alkalomból Csornán szijómisnájoszt rendeznek; ugyancsak a Jahrzeit-napon lesz a megdicsőült siremlékének felavatása.

— A soltvadkerti metsző meg-rágalmazója és a nagydorogi megkárosítója Rosenfeld Adolf, a soltvadkerti hitközség metszője hosszabb panaszos levelet írt a „Zsidó Ujság“-nak, hogy egy csavargó boldus, aki hamis bizonyítványokkal utazik és magát a diszei pogrom áldozatának és izsáki származásának tünteti fel és ilyen címen végigpumpolja a jóhiszemű magyar-zsidó közönséget, azt híreszteli róla, hogy hirtelen halállal elhunyt. Több helyről részvételt érdeklődnek családjánál, többen már az állás iránt puhatolódznak. Ez uton közli tehát Rosenfeld metsző, hogy — hála a jó Égnek — jól érzi magát, köszöni az önzetlen részvétnyilvánításokat, de nem kér belőlük és eszében sincs állástüresedést előidézni a hitközségben. — Szívesen közöljük a soltvadkerti metsző rektifikációját s kifejezést adunk ama óhajunknak, hogy ez alkalommal is megvalósuljon a közmondás: Akinek halálhírért költik, az soká él.

Ugyancsak e-ről a szélhámosról írja Mehrel Ignác nagydorogi kántor, hogy az szombaton utazik és leánykiházásítás (hachnoszász káló) címen többeket sikerült neki félrevezetni. Ha valahol jelentkezik, tegyék ártalmatlanná Magas növésű, arca vörös, nyírott szakált visel, csámpásan jár, Egy statusquo rabbitól és egy iskolától — kiket szintén félrevezetett — van ajánlólevele.

Miképen akadályozható meg a pesti statusquo hitk. megalakulása

Irta: Dr. FREUND LAJOS ügyvéd, a pesti izr. hitk. v. választm. tagja

Cikkirő a lenti fejtegetése számára a felekezeti sejtben helyet nem talált és ezért közreadjuk a cikket azon megjegyzéssel, hogy távol áll tőlünk a szándék, a neológ hitközség belételebe beavatkozni.

Honnan az izgalom a pesti izr. hitközség vezetőségében és miért a nagy fölzdululás az alakuló, azaz inkább alakulni akaró statusquo hitközséggel szemben?

Monadják: a kiválás megszünteti az egységet és ez gyöngíti az erőt, mely az összességben rejlik; a kiválás csökkenti az anyagiakat és ezzel lehetetleníti a jótékony és kulturális intézmények fentartását; a kiválás fogyaszti azon morális erőt, mely az összességben rejlik és amelyre éppen a mai napokban a zsidóságnak, mely folytonos támadásoknak van kitéve, oly nagy szüksége van. Mindezek — igaz — fontos tényezők, de a lényegyet tartva szem előtt, — másodrendű körülmények.

A vallásos érzés mélyítése volt a jelszó évek óta a pesti izr. hitközségben, — és mily eszközökkel vélte a vezetőség ezt elérni és mennyire érte el?

Néhány évvel ezelőtt egyik rabbin kizárólagos magyar liturgiát akart meghonosítani és indítványozta, hogy annak számára építsünk egy külön templomot. — A talaj nem volt kellően előkészítve, akadtak még, kik elleneztek, — a templom nem épült föl és így... meg nem állapítható, hogy a magyar liturgia mennyivel mélyítette volna a pesti zsidókban a vallásos érzést.

Alkalmaztak templomainkban főkántorokat, kik művészetüket a dobogón is ragyogtatták és hajlongva köszönték meg a tapsot mely a nyújtott világi élvezetért kijárt. Kérdem: az a »seliach ezibur«, ki profán mű-

sorban tündökölt ott a dobogón, alkalmas-e a vallásos érzés mélyítésére, amikor a szent Tórával kezében, ott, a Frigyláda előtt »Smá Jiszróél«-t kiált föl az Egek Urához, hisszük-e, hogy ilyen »seliach ezibur« hivatott közvetíteni imánkat I-tenhez?

Meghonosították a szombati »minchát«, »muszát« imákkal; a leányavatást, ünnepi ceremóniák között és mi volt a hatás a vallásos érzés mélyítésének területén?...

Mikor pedig a kasrusz kérdését kezdték hollywoodni, a mérszások pártja a legszivesebben fejbeközlött volna mindenkit, aki kasruszt követelt.

Hivatkoznak a vallásos érzés mélyítésére területén, mint sikerre, a Dohány-utcai templomnak péntek esti tulsufoltására. Számlálják meg azokat, kiket nem a világi szépségekben való ingyenes gyönyörködhetés, hanem a lelki szükséglet, a vallásos áhitat vezet oda és látni fogják: mennyire üres a Dohány-utcai templom, felszerelve orgonával. Allitom, hogy azok is, akiket igaz áhitat vezérelt a Dohány-utcai templomba, idők multával távolodnak a hitűségtől, — utódaik pedig már imádkozni sem tudnak és ott hagyják vallásukat.

Hivatkoznak arra, hogy immár meg van a kasrusz terén a megbízhatóság, vannak a Dohány-utcai templomnál külön templomok is, ahol mindent úgy feltalálunk, amint ezt a hagyományok meghagyták! Csakhogy a hitközségnek nem a hivatása csupán arról gondoskodni, hogy tagjai megtalálhassák, kinek mi kell, hanem fő kötelessége a preventív intézkedés! Ugy kell berendezkedni, hogy elejét vegye a kitéréseknek és hogy zsidó vallásu maradjon az, aki zsidónak született. Ez a zsidó hitközségnek a feladata.

Hithűség, a valláshoz való

Csodaszép

parókák!

Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly
hölgyfodrász

Bpest, Andrassy-ut 19.
Telefon: Lipót 999—10.

ragaszkodásnak fejlesztése legyen a jelszó! E cél elérésére az egyedüli eszköz: szigorú ragaszkodás a hagyományokhoz. A vallás terén nincs helye liberalizmus és konzervativizmus megkülönböztetésének. A változatlan örök állandóság honoljon ottan! Ennek megvalósítására szolgálja a statusquo hitközség.

Távolítsák el a Dohány-utcai templomból az orgonát, a hitélet vezetésére hivatottak közül az egyik ne óhajtozzon magyar liturgiát, a másik ne változtasson az imák sorrendjén; tüntessenek azzal, hogy mindenkor és mindenhol hű követői a hagyományoknak; a hitközség élére ne álljanak azok, kik a nyilvánosság előtt megjelenésükben és ottani maguktartásukkal azt igazolják éppen, hogy elavultnak tudják a hagyományokhoz való ragaszkodást és — nem alakul meg a statusquo hitközség a nagy pesti hitközség kebelében.

REMÉNY

zsidó ifjúsági folyóirat.
Zsidó ifjúsági regények, elbeszélések, darabok, sakk, stb.
Szerkeszti: **Dr. Molnár Ernő**
Félévre 4 pengő.
Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Weisz Mór orthodox köser sütődéje
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára
Budapest, VII., Dob-utca 22. — Telefon Aut. 423-65.

A hűvö ebb idő beálltával a vidéki postacsomagok szállítása megkezdődött. — Gyors és pontos kiszolgálás.

Kérjen árjegyzéket!

Kérjen árjegyzéket!

Országos Tomché Jesivósz Egyesület, Győr

Postacsekk-számla száma: 40.530.

Részletezés folytatása:

POCSPETRI: Fülöp Lajos, Frenkl. Ernő 5—5, Grosz Jenő, Weiszberger Áron, Weiszberger Ármín, Weinberger Ferenc, Weinberger Ignác, Silberstein Béla 1—1 pengő.

PUSZTADOBOS: Glückmann Jakab, Blau Ede, Grosz László 5—5, Kleinmann Mór, Grosz Ignác 4—4, Glückmann Antal, Adler Sámuel 3—3, Deutsch Áron, Glückmann Ábrahám 2—2, Ackermann József, Grosz Meilech, Weisz Jenő 1.50—1.50, Frisch Adolf 1.20, Izrael József, Friedmann Salamon 1—1, Friedmann Bernát, Schlesinger Jenő 0.50—0.50 pengő.

PÜSPÖKLADÁNY: Strausz Ábrahám főrabbi 1, Kaufmann Salamon 1.80, Grünfeld Sándor 0.60, Klein Béla 0.60, Kaufmann Sándor 0.75, Róth József 0.60, Grünfeld Samu 0.50, Köhn Jakab 0.50, Schwartz Mihály 0.45, Hirschl Áron 0.40, Grünfeld Jakab 0.50, Szántó Márton, ifj. Herskovics Hermann, id. Herskovics Hermann, Engel Imre, Ziment József, Herskovics Salamon 3—3, Fürst Adolf 0.80, Nágel István, Schwarc Adolf, Klein Ernő 0.25—0.25, Klein Jakab, Deutsch Sándor 2—2, Orenstein Béla, Grünhut Károly 1.50—1.50, Lebovics Jenő 1.38, Ehrenfeld Ferenc 1.30, Goldstein Ignác 1.20, Grünfeld Jónás, Neubart Dezső 1.34—1.34, Lórber Ármín 1.18, Neumann Mendel 1.12, Kesztenbaum Dávid, Lorber Dávid 1—1, Cincenheim Ignác 1.86, Kolb József 0.86, Mayer Izidor 0.66, Ovics Hermann 0.68, Weingarten Gyula 0.40, Ehrenfeld Adolf, Reich Márton, Gold Adolf 0.36—0.36, Haas Mór 0.30.

PAKS, orth. hitk.: Szoffer Simon főrabbi 1, Steiner Gyula, Freund Ármín, Freund Nátán, Freund Lajos, Griesz Lipót, Rosenbaum Adolf, Deutsch Ábrahám, 4—4, Rosenbaum Ignác, Polacsek J. Kramer J. 3—3, Weisz Sámuel, Rubinstein J., Ungár Salamon, Rosenbaum Manó, Strasser V., Steiner Récsé, Tauszik Mór, Steiner Jakab, Steiner Mór, Kramer Ignác, Werner Alfréd, Fischl Béla, Wertheim Pál, Weisz Ábrahám, Sauer Dezső, Rosenbaum Miksa, Krä-

mer Nátán, Ausch Sámuel 2—2, Fischl Joachim 1.50, Kerpel rabbi, Fischer Mayer, Krämer Salamon, Katz Mór, Montag M. Henrik, Montag Bernát, Revitz Sándor, Revitz Jenő, Strasser J. Gibárt, Siegelmann Lipót, Siegelmann Ignác, Krämer G., id. Ausch József, Ausch Dávid, Rosenbaum Lajos, Pollák Vilmos, Weiszberger Benő, Engel Géza, Ausch Hillél, Strasser Izidor, ifj. Ausch József, Brücker Zsigmond, Rosenbaum Mór, Lorber Mór, Herczl Manó, Griesz Bernát, Krämer Márton, Schreiber Herzka, Grünhut Nátán, Freund Samu, Krämer József, Köhn József 1—1, Kisebb adományokból 8.90.

RAJKA: Löwin Samu 7.10, Löwin Mór 5.50, Kurz Ferenc, Lebovics Izsák 3.30—3.30, Silberberg Ábrahám 3.20, Weisz József 3, Weisz Vilmos 2.50, id. Weisz Ignác 2.40, Reisner Simon 2.20, Löwin Béla 2, Kurz Lipót 1.70, Schwarcz J. 1.52, Adler Sigfried, Lang Jenő 1.50—1.50, Spuller Zsigmond 1.40, Tródl Gábor 2, Justitz Simon 1.30, Buchheister Klinger József, Pollák H., Rosenzweig 1—1, ifj. Weisz Ignác 0.73, Kurz Nátán, Löwin Lipót 0.70—0.70, Schick Ignác, Ungár 0.50—0.50, Kurz Adolf 0.40, Köhn Fülöp 0.80, Weisz Sándor 0.30, Weisz Adolf 0.35, Nádas Jenő, Schwarcz Adolf 0.20—0.20, Gelehrter József 0.10 pengő.

RECSK: Stern Miksa, Grünhut Jenő, Pauncz Imre, Grünwald Jenő 2—2, Köhn Mór, Rosenberg D. 1—1 pengő.

REVARANYOS: Salamon Dávid 2, Salamon József 1.50, Brunner Adolf, Lebovics József, Frisch Mayer, Goldstein Márton 1—1, Goldstein Mór, Salamon Ábrahám, Eichler Hermann, Klein Jenő, Brunner Jenő, Brunner Zsigmond 0.50—0.50, Klein Ernő 0.30 P.

RIESE: Fischer Jenő 13, Löwenkopf Jenő 6, Zucker Ignác 5.70, Löwenkopf Mór, 5.40, Weinstock Sámuel 4, Klein Ármín, Löwenkopf Adolf, Gottlieb Herman, Schwarcz Ernő, Friedmann Mór, Zucker Náci, Zucker Simon 3—3, Kleinbardt Bernát, Starck Menyhért 2.40—2.40, Leiner Péter 2.20, Löwenkopf Dávid, Zucker Juda,

Grünfeld Gyula, Perlstein Hermann, Klein Mór 2—2, Löwy Sámuel, ifj. Zucker Jenő, Friedmann Sándor, 1—1, Weinberger Fülöp 0.80, Rubin Izidor, Stark Lipót, Friedmann Bernát 0.50—0.50 P.

SARKAD: Grósz Manó főrabbi 1, Gettler Ferenc, dr. Kerekes Sándor, Feldmann György, Lazarovics Gábor 5—5, Hermann Dávid, Klein Zsigmond, Hermann József 2—2, Friedmann Béla 3, März Sámuel, Grünwald Sándor, Könyves Márton, Friedmann Ármín 1—1, Blas József, Jakobovics Izor, Róza Béla, Hermann Ferenc 0.50—0.50, Tenczer Ármín 0.20, Fried Rezső 0.30 pengő.

SÁLY: Grósz József 5, Frank Benő és Béla 4.50, Brieger Hermann 4, Krausz Mártonné 3, Fried Mór 2, Weisz Ábrahám, Schwarcz Orbán 1.50—1.50, Schönberg József 2, Szeffü Ignác 1.50, Kleinmann Hermann, Weisz-kántor 1—1 pengő.

SÁSD: Fuchs József, Tintner Béla, Schwarcz Salamon, Sehlésinger Adolf, Köhn Mór, Miskolczi József, Schwarcz Nándor 2—2, Schön Miksa, Heimann Ignác Spitzer Jakab, Schlesinger Gyula, Pollák Sándor, Ringwald Márk, Polgár László, Wertheim Ármín, Beck Izidor kántor 1—1 pengő.

SATORALJAUJHELY ort. hitk. Deutsch Mór, Deutsch Adolf 20—20, Schweiger Márkus, Teitelbaum Mór, Blumenfeld Adolf, Guttmann József, Linder Dávid 10—10, Mandel Dávid, Getler Dávid 6—6, Alexander Vilmos, Klein Izidor, Weisz Emil, Grünberger Lajos, Blumenfeld József, Schwarcz Ignác, Brunner Lajos, Krausz H., Mencei Dávid, Linder József, Blumenfeld Sándor, Rose Jónás 5—5, Grünfeld Hermann, Klein Ármín 4—4, Brüner Adolf, Róth Sámuel 2—2 pengő.

SATORALJAUJHELY Tiferész Bachurim: Guttmann Ármín 5.50, Deutsch Hugó, Deutsch Jenő, Geller Lajos, Guttmann Jenő, Klein Lipót, Löwinger Mór 1—1, Klein Manó, Krausz Gyula, Krausz Antal, Rosenberger József, Taub Sándor, Weisz Jakab, Weisz József, Weinberger Jenő, Fränkel Béla, Eisenberger Dávid 0.50—0.50, Kiss Béla 0.36, Taub Miksa 0.18 P.

SATORALJAUJHELY alkalmi minjen: Schwarcz Pincos, Grünfeld J., Salamon Ábrahám, Weinmann Mór, Glück D. 1—1 pengő.

(Folytatása következik.)

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

Váci aut. orth. izr. hitközség

קהלנו מבקש לקבל על ר"ח כלול הבניין שוחט ובורק מומחה ומגדל אשר יהי בעל חסלה מעולה ת"ח ויש מרבנים. הסימוק כפי שישו עמו האקרויט. רעפלקטאנטען יסנו באקסערט שלהם עם מכחבי העדה משלשה רבנים נאוני זמנו נודעים לשם ולתפארה עד זמן כ"ד השון על אדריסה דלמטה. הוצאות הנסיעה לא יושבו רק לנקראים.

Löwy Dávid, hitk. elnök, Vác.

A salgótarjáni aut. orth. izr. hitközség pályázatot hirdet egy első kántori állásra. Pályázótól megkivántatik, hogy három elismert orthodox rabbittól képesítés-sel bíró מומחה יריש מרבנים elsőrangú, kellemes hangú בעל חסלה és kiváló קורא legyen. Pályázati kérvényben feltüntetendők: kor, képesítés és eddigi működés. Javaldalmazás megegyezés szerint, fél sechita, természetbeni lakás és a szokásos mellékjöveldelmek. Próbaelődásra kizárólag a meghívottakat bocsátjuk és utiköltségét is csak azoknak térítjük meg. Az állás azonnal betöltendő.

Salgótarján, 1929. október 28.

Az Aut. Orth. Izr. Hitközség
Elöljárósága.

A Budapesti Orth. Rabbínatus felügyelete alatt.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése
Budapest, Dob ucca 28.

Friss libasültek — Házhoz szállítás
Telefon: József 356-02.

Kitünően képzett
mészáros,

16 esztendő, 4 polgárit végzett ügyes-kező, szorgalmas fiamat, jobb mészáros családhoz adnám gyakoronoknak ellátásért. Zsebpénz, ruházat felesleges. Válaszok „Lehetőleg szombattartó” jellegre a kiadóba kéretnek.

Weisz Lipót url szabó, Budapest, Teréz-
körut 31. szám. — Műhelyem-

ben a legkényesebb izlést is kielégítő
férfiruhák elsőrendű kivitelben

עליונים ארון készülnek! Több rendelés esetén vidékre is megyek.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknel szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII. Sip ucca 10. — Jelégés levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díjelőzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57./b. — Telefon cégnélküli levelezés).

PRIVÁTSÁDCHEN közvetít a legjobb orth. zsidó körökben. Szíves értesítések kéretnek »Privátsádchen« alatt a kiadóba.

FIATAL, csinos, jó családból való hugom részére, némi hozomány-nyal, oly vallásos, tisztességes fiatalembert keresek, ki existen-ciólával rendelkezik. Lehet vidéki is. Jelige: „jól jár”.

VALLÁSOS, előkelő, fess, özvegyem-ber, 54 éves, kinek a fővárosban jó menetelő gyára van, nőül venne hozzáillő asszonyt, vagy idősebb leányt, megfelelő vagyonnal. Ajánlatok »Jó férj« jellegre a kiadóba kéretnek.

KERESEK azonnalra szigoruan val-lásos, jobb leányt, vagy asszonyt ki perfekt főzésben és sütésben. Mindenes van, legjobb bánásmód. Herskovics Dávid, Miskolcz, Lichtenstein u. 7.

VALLÁSOS, jobb házból való tanu-lót, szombaton, zárva levő rőfös-üzletben teljes ellátással felve-szek. Róth Mór, Czellidömlök.

NYOMDÁSZSEGÉD állandó állást nyerhet az Ábrahám-nyomdában, Kecskemét. Héberül is tudó előny-ben.

VALLÁSOS urilány állásba menne. Üzletben, háztartásban segédkezik, nagy gyermekek mellett is. „Meg-bizható urilány” jelige.

SZIGORUAN orth. jobb család lánya elmenne házikisasszony-nak kisebb háztartásba. Üzletben is segédkezne. „Becsületes” jelige.

BÖCHER, jobb családból, aki eddig tanult (21 éves) elhelyezkedne fa, vagy más szakmában. Esténként esetleg tanítana. Leveleket „Ellátás” jellegre.

FIATAL fiu elmenne tanulónak könnyű szakmára, szombattartó helyre. Cim a kiadóban.

FIATAL nős, tekintélyes kabólok-
kal, ajfesz sajchet-előimádkozó állást keres. „Hü törekvő” jel-
legre.

IRODAI MUNKALATOK minden ágá-
ban jártas, hosszú gyakorlattal bí-
ró, árva leány szombattartó állást
keres. »Esetleg vidékre is megyek«
jellegre a lap kiadóhivatalához.

JÓ BIZONYÍTVÁNYOKKAL rendel-
kező, jobb családból való, szerény
igényű fiatalember, volt talmudis-
ta, aki utóbbi időben, mint házi-
tanító működött, egyben üzletben
is segített, állást keres. »Szorgal-
mas és megbízható« jellegre a ki-
adóba.

ÜZLETBEN is segédkező, fiatal le-
ány, egy éves irodai gyakorlattal,
szombattartó állást keres. — Köhn
Margit, Rombach-u. 13. II. 5.

JÓ MEGJELENÉSŰ, jobb családból
való, szerény igényű, szorgalmas
fiatalember, volt talmudista, aki
rőfös-, divatárú- és cipőszakmában
jártas, állást keres. Előbbi műkö-
déséről jó bizonyítványokkal ren-
delkezik. Esetleg más szakmában
is. »Megbízható 22« jellegre a ki-
adóba.

SÍRKÖVEK minden kivitel-
ben legolcsóbb gyári áron
Schreiber Jakob
villanyerőre berendezett
sirközemében Debre-
cen, Hunyadi-utca 14.

Használja Ön is a
Barbol
borotválópor!

mely a legjobban bevált. — Háromféle erősségben kapható, az arcbor érzé-
kenysége szerint.

GERŐ ÉS TÁRSA, BPEST,
Király-u. 24. — Tel. A. 118-92.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI. Próféta ucca 7

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII. SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Felekezeti segélyek a fővárosnál

A főváros költségvetési vitájá-
ban e héten egy szocialista bi-
zottsági tag megtette a szokásos
indítványát a kegyuri kiadások
és a felekezeti segélyek eltörlésé-
re, aminek nyomában élénk vita
keletkezett.

Őszintén szólva, nem vagyunk
elragadtatva, ha fővárosi közgyü-
lésen világnézleti vitákat folytat-
nak le, különösen nem a mai
időkben, amikor az egész főváro-
si lakosság gazdaságilag ezer
sebből vérzik. A szocialista indít-
vány egyébiránt teljesen légtü-
rben történik, hisz ahol a szoc-
cialisták uralmon vannak, ott is
kénytelenek voltak megbarátkozni
azzal, hogy a felekezeti testüle-
teknek segélyt kell nyújtani, mi
velhogy ezek vallási karitatív s
kulturális feladataikat nem tudják
másképpen teljesíteni nem utolsó
sorban azért, mert az állam, a
város, tulságos mértékben megter-
heli polgárait. Így például a szoc-
cialista velleitáru Németországban
a zsidóság államségélye sokkal
nagyobb most, mint béke-időben
volt. A segélyezéssel az állam
vagy a főváros elismeri a feleke-
zeti intézmény törekvéseinek üd-
vös célját. De nekünk zsidóknak,
nem szabad tulzott reményeket
főznünk bármilyen kívülről jövő
támogatáshoz. Az igazi zsidóság
ereje belső életében és intézmé-
nyeiben lüktető lendületében rej-
lik. A francia zsidóság elsorvad,
pedig évtizedeken át az állam
fedezte az összes egyházi kiadá-
sait, viszont az amerikai zsidóság
életében felfelé törő a tendencia,
dacára annak, hogy az állam
egyáltalában nem törődik a val-
lási intézményekkel. E két példa
egymással való szembe-állítása
mutatja, hogy ahol pezsdülő zsi-
dó szellemi és vallási élet van,
ott külső segély nélkül is virágzás

van. Nincs tehát hőbb óhajunk
annál, hogy a főváros zsidó pol-
gárainak helyzete annyira megja-
vuljon, hogy intézményeik segély-
re ne szoruljanak. De addig,

amíg a többi felekezetek se-
gélyt kapnak, a zsidóság az
állampolgári egyenlőség jogán
számárányához képest része-
sedést kér.

Ha már a mai viszonyok mellett

a zsidó emberek elhelyezkedése
a fővárosnál ugyszólván lehetet-
len s a zsidóság számához —
nem is beszélve az adóteher vi-
selés mennyiségéhez — képest, a
legminimálisabban sincs képvisel-
ve a hivatalokban, úgy legalább
a felekezeti segélyek kiosztásánál
érvényesüljön az egyenlőség. Ez
nem világnézleti kérdés, de a be-
csületes várospolitikai élet kérdése.

A pesti elnökválasztás körül

Orthodox lap létünk ellenére nem
szabad szemet hunynunk az or-
thodoxián kívüli táborban történő
események előtt. Mindaz, ami a
nem-orthodox hittestvérek között
előadódik, az orthodoxia szem-
pontjából is lehet nagyon tanulsá-
gos és megszívlelendő, mert arra
is vonatkozik a misna mesterének
ama megállapítása: „ki a bölcst? aki
mindenkitől tanul”. Ennélfogva
fenn kell akadnunk egy estilap
szerdai számában elhelyezett kom-
münikén, amely a pesti izr. hit-
község elnökválasztásával áll kap-
csolatban. Amint ismeretes, a pesti
izr. hitközség Kaszab Aladár ha-
lála óta nem tudja betölteni az
elnöki széket, alkalmas jelölt hi-
ányában. Most végre megegyeztek
Stern Samu vezérigazgató szemé-
lyében, aki azonban semmiféle
szerepet nem játszott eddig a hit-
községi életben s még a hitköz-
ségi képviselőtestület tagja sem
volt. Ezért szükségessé vált
alapszabálymódosítás, amelynek
eszközlésére vasárnapra rendki-
vüli közgyűlés ül össze. Ebbe az
ügybe szól most bele a fentérin-
tett hiradás s azt mondja, hogy
„nagy ellenzék van keletkezében,
amely az alapszabálymódosítás-
ban a hitközség alkotmányának
megcsúfolását látja.” Hogy kik

azok az ellenzékiek, akik sikra
szállnak az alkotmányért, az nem
jut a nyilvánosság tudomására.
Igy tehát ennél az esetenél is azt
látjuk, amit a pesti statusquo ugy-
nevezett „mozgalomban” tapasztal-
tunk. Kommunikék röpködtek
ide és oda, bösz tusákról szóltak
a hírek, de óvatosan el voltak
hallgatva a nevek s így nem tudja
senki, kik azok a körök, akik szé-
gyelik azt, hogy ők harcolnak. Az
ilyen harcmodor pedig alkalmas
arra, hogy a zsidó felekezeti köz-
életet megfossza komolyságától.
Mert lehet egészen közömbös,
lesz-e elnök Stern Samu vagy nem,
a megválasztásához szükséges
alapszabálymódosítás alkotmány-
nyos, vagy nem alkotmányos: e
de az nem lehet közömbös, hogy
névtelen kommunikék búzbombái-
val akarnak harcolni egy erkölcsi
testületben, pedig a harcolás eme
módszere van olyan dehonesztáló
valami, mint névtelen levelekben
rágalmazni.

Legfőbb ideje volna, hogy a hit-
községekben megkezdjék a hit-
községi tagoknak a klál, a közön-
ség iránti felelősségérzetre való
nevelést, amely lehetőséggé teszi
a nyílt küzdelmet, de elutasítja a
gyanus eredetű névtelenség ho-
mályában történő támadásokat.